

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunnan pyyntö asiantuntijan kuulemisesta ja asiantuntijalausunnon toimittamisesta asiassa HE 178/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 10 §:n, Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 6 ja 8 §:n ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Ruokaviraston asiantuntijalausunto asiassa HE 178/2025 vp

Ruokavirasto on vastaanottanut eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan pyynnön asiantuntijan kuulemisesta ja kirjallisen asiantuntijalausunnon antamisesta. Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa ja toteaa kohteliaimmin seuraavaa:

Ehdotettu hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 7 ja 10 §:n, Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain (1332/2022) 6 ja 8 §:n ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain (1333/2022) 5 §:n muuttamisesta on Ruokaviraston näkökulmasta toivottu uudistuskokonaisuus, joka tulee omalta osaltaan vaikuttamaan toimeenpanon hallintoprosesseihin kehittävästi.

1. Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 7 ja 10 §:n muuttamisesta

Ruokavirasto pitää kannatettavana, että tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia täydennetään siten, että se mahdollistaa hakemusten yhdistämisen silloin, jos CAP:n suunnitelma-asetuksen (EU) 2115/2022 3 artiklassa ja laissa maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista (1559/2001) 2 a §:ssä tarkoitetun maatilan määritelmä ei täyty.

Kun maatilakokonaisuus jaetaan siten, että säädetty maatilan määritelmää ei täyty, tämä mahdollistaa usean tukihakemuksen jättämisen ja muun muassa erilaisten tukien määrärajoitteiden ja tukiehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvien seuraamusten kiertämisen. Maatilojen jakaminen mahdollistaa myös ehdollisuuden seuraamusten kohdentumisen vain osaan haettavia tukia ja maatilakokonaisuuden valvonnan välttämisen kaikkien haettavien tukien eläinmäärän tai pinta-alan osalta, kun

Pvm/Datum/Date

Dnro/Dnr/DNo

9.3.2026

1495/00.00.01.00.02/2026

tukia haetaan eri kokonaisuuksina. Kyseessä voi olla vakava hallinto- ja valvontajärjestelmän puute ja jäsenvaltioiden on puututtava sellaisiin tilanteisiin. Asiaan on kohdistunut todentamisviranomaisen havainnon myötä varainhoitovuosille 2023 ja 2024 Euroopan komission tarkastuksessa todettu rahoitusero- ja riski, jonka käsittely on komissiossa kesken. Lisäksi asiasta on todentamisviranomaisen havainto varainhoitovuodelle 2025, jossa se edellyttää maksajavirastolta toimenpiteitä.

Esitetty muutos antaa kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisille mahdollisuuden ryhtyä selvittämään sellaisten tilojen yhdistämistä, jotka eivät täytä maatilaa määrittäviä.

Lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitystä on muutettu siten, että 7 § 1 momentissa tarkoitettu toimivalta on poistettu. Hallituksen esitys kuuluu nyt seuraavasti:

10 § Kunta

Kunta tekee päätöksen:

4) kansallisten tukien lain 10 f §:ssä tarkoitetun sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen viitemäärän siirtämisestä, yhdistämisestä ja jakamisesta;

Muuttamaton osa säädöstekstistä on jätetty pois

Kunta tekee päätöksen 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitettuja tukia, korvauksia ja palkkioita koskevien hakemusten yhdistämisestä. Kunta suorittaa lisäksi hallinnollista tarkastusta ja ehdollisuuden seuraamuksen arviointia hallinnollisessa tarkastuksessa sekä hallinnolliseen tarkastukseen rinnastettavaa laadunarviointia.

Hallituksen esitys antaa kunnan viranomaiselle toimivallan yhdistää sellaiset 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut tukihakemukset, joiden myöntämiseen sillä on toimivalta. Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan ole huomioitu, että yhdistettävillä maataloilla voi olla myös tuen myöntämisen osalta elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluvia hakemuksia. Tilanteessa, jossa maatilaa määrittävän mukaan tilat katsotaan yhdeksi, tulisi olla mahdollisuus yhdistää kaikki tilojen hakemat hakemukset riippumatta siitä, onko tuen, korvauksen tai palkkion myöntävä viranomainen kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen vai elinvoimakeskus. Muutetussa hallituksen esityksessä on jäänyt huomiotta alkuperäisessä esityksessä olleiden 7 § 1 momentissa tarkoitettuja korvauksia koskevien hakemusten yhdistäminen.

Pvm/Datum/Date

9.3.2026

Dnro/Dnr/DNo

1495/00.00.01.00.02/2026

Ruokavirasto ehdottaa, että esitystä tarkennetaan siten, että hakemusten yhdistämisellä tarkoitetaan yhdistettävän kokonaisuuden kaikkien hakemusten yhdistämistä kattaen myös elinvoimakeskusten toimivaltaan kuuluvien 7 § 1 momentissa tarkoitettujen korvaushakemusten yhdistämisen.

Hakemusten yhdistämisessä, kun sillä tosiasiallisesti tarkoitetaan maatalojen yhdistämistä, on huomioitava, että maatalojen tukihakemuksilla ilmoittamia, tuen myöntämisen perusteena olevia pelloja ja eläimiä käytetään kunnasta ja elinvoimakeskuksesta haettavien tukien myöntämisen perusteena. Maataloustukijärjestelmässä pinta-alaperusteiset tuet haetaan hakemusjärjestelmäasetuksessa (EU) 2022/1173 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa yhtenäishaussa (=peltotukihakemus), jossa pinta-ala ilmoitetaan 8 artiklassa tarkoitettussa paikkatietoperusteisessa hakujärjestelmässä siten, että samalle pinta-alalle haetaan useita yhtenäishaussa haettavia tukia. Näin ollen ei ole mahdollista, että maataloja yhdistettäessä vain osa (nyt esitetyn mukaan vain kunnan toimivaltaan kuuluvat) hakemuksista yhdistetään, sillä näin toimittaessa elinvoimakeskusten toimivaltaan kuuluvien tukien myöntämisperuste (pellot tai eläimet) poistuvat hakemukselta.

Tästä syystä selkeyttävänä toimenpiteenä Ruokavirasto ehdottaa, että pykälä muutoitaisiin seuraavasti:

10 § Kunta

Kunta tekee päätöksen:

4) kansallisten tukien lain 10 f §:ssä tarkoitetun sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen viitemäärän siirtämisestä, yhdistämisestä ja jakamisesta;

Kunta tekee päätöksen 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitettuja tukia, korvauksia ja palkkioita koskevien hakemusten ja 7 § 1 momentissa tarkoitettuja korvauksia koskevien hakemusten yhdistämisestä. Kunta suorittaa lisäksi hallinnollista tarkastusta ja ehdollisuuden seuraamuksen arviointia hallinnollisessa tarkastuksessa sekä hallinnolliseen tarkastukseen rinnastettavaa laadunarviointia

Pvm/Datum/Date

9.3.2026

Dnro/Dnr/DNo

1495/00.00.01.00.02/2026

Edellä mainitun lisäksi Ruokavirasto esittää, että mautilojen yhdistämisestä tehdään yksi päätös sen sijaan, että asiasta annetaan päätös jokaista tukihakemusta koskevalla tukipäätöksellä.

Mautilat hakevat vuosittain keskimäärin 7 eri maataloustukea. Mautilalla, joka harjoittaa peltoviljelyn lisäksi kotieläintaloutta, voi tuotantomuotonsa vuoksi hakea jopa 10 eri maataloustukea. Tämä tarkoittaisi, että viljelijä saisi samasta asiasta, mautilojen yhdistämisestä, jopa 7–10 eri päätöstä. Tämä on viljelijälle byrokraattista, mutta myös tukihallinnolle erittäin raskasta eikä hyvän hallintotavan mukaista toimintaa.

Mikäli tuenhakija ei ole tyytyväinen samaansa mautilojen yhdistämispäätökseen, hänen tulisi hakea oikaisua kaikkiin saamiinsa 7 tai 10 eri tukipäätökseen. Kielteinen päätös oikaisuvaatimukseen maksaa 80 euroa (vuonna 2026), joten oikaisun hakeminen voisi tulla maksamaan jopa 800 euroa. Mikäli tuenhakija ei olisi tyytyväinen samaansa kielteiseen päätökseen oikaisuvaatimukseensa, hänellä on mahdollisuus valittaa hallinto-oikeuteen. Kielteinen päätös valitukseen maksaa hallinto-oikeudessa 310 euroa. Päätökset samasta asiasta, mautilojen yhdistämisestä, voisi näin ollen tulla maksamaan hallinto-oikeudessa yhteensä jopa 3100 euroa. Koko muutoksenhakuprosessi voisi siis tulla maksamaan viljelijälle jopa 3900 euroa eikä asiassa ole huomioitu mahdollisuutta hakea muutosta vielä korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Lain säännöskohtaiset perustelut ovat myös ristiriitaiset varsinaisen säädöksen kanssa, mikäli päätös tulisi antaa tukipäätöksellä. Kunnan viranomaisella ei ole toimivaltaa antaa *tukipäätöstä* sellaisesta tuesta, josta päätetään elinvoimakeskuksessa.

Edellä mainitusta syystä Ruokavirasto ehdottaa, että hallituksen esityksen lain yksityiskohtaisia perusteluja muutetaan siten, että perusteluissa ei mainita, että asiasta annetaan päätös *tukipäätöksellä* vaan perusteluissa puhuttaisiin ainoastaan päätöksestä, jolloin toimeenpaneva viranomainen voisi tulkita lakia siten, että mautilojen yhdistämisestä annetaan vain yksi päätös, johon voi hakea muutosta.

Hallituksen esitys HE 178/2025 vp

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta

Pvm/Datum/Date

9.3.2026

Dnro/Dnr/DNo

1495/00.00.01.00.02/2026

... Varsinaisesta ~~tuki~~päätöksestä, jossa hakemusten yhdistäminen on tehty, on luonnollisesti oikeus vaatia ensin oikaisua ja sen jälkeen valittamalla hallinto-oikeuteen.

2. Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista (1332/2022)

Ruokavirasto pitää kannatettavana 6 §:n 1 momentissa suunniteltua hallinta-ajan muutosta, joka mukaan ”Tukikelpoisen alan on oltava aktiiviviljelijän hallinnassa Euroopan unionin suoria viljelijätukia koskevan vuosittaisen yhtenäishakemuksen viimeisestä jättämispäivästä hakemuksen viimeiseen mahdolliseen muutospäivään.” Muutos yhtenäistää eri tukien ehtona olevan hallinta-ajan samaksi pinta-alaperusteisissä tuissa.

3. Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista (1333/2022)

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristökorvausta koskevaa 5 §:n 5 momenttia. Kyseistä säädoskohtaa ehdotetaan muutettavaksi eräiden ympäristökorvauksen perusteena olevien ympäristösopimusten (maatalousluonnon monimuotoisuus ja maiseman hoitoa koskeva ympäristösopimus ja kosteikkojen hoitoa koskeva ympäristösopimus) hallinnollisen tarkastuskäynnin ajankohdan osalta. Ehdotuksen mukaan (ELY-keskuksen) elinvoimakeskuksen olisi jatkossa tehtävä hallinnollinen tarkastuskäynti ennen kuin edellä mainittujen ympäristösopimusten perusteella maksetaan ympäristökorvauksen ensimmäisen sopimusvuoden loppumaksu.

Edellä mainittu on Ruokaviraston näkökulmasta toivottu muutos, sillä voimassa olevan lain mukaan tarkastus oli tehtävä ennen kuin sopimuksen perusteella maksetaan ympäristökorvausta toisesta sopimusvuodesta. Nyt säädettävänä oleva hallinnollisen tarkastuskäynnin aikaistaminen auttaa varmistamaan, ettei tuenhakijoille aiheudu ylimääräistä takaisinperintää, jos käykin niin, että tarkastuskäynnin yhteydessä todetaan osan ympäristösopimuksen kohteena olevasta alasta olevan korvauskelvotonta ja sopimusala pienenisi haetusta sopimusala.